

การวิเคราะห์การเชื่อมโยงความในวรรณกรรมเรื่อง

“เด็กบ้านดอย” ของมาลา คำจันทร์

Analysis of Cohesion in the Literary Work of

Dek Ban Doi's Mala Khamchan

รุ่งโรจน์ ต้นประดิษฐ์¹ นลินภัทร์ เมฆเกรียงไกร²

Rungroj Tonpradit¹ Nalinpat Mekkiengkrai²

บทคัดย่อ

งานวิจัยเรื่อง การเชื่อมโยงความในวรรณกรรมเรื่อง “เด็กบ้านดอย” ของมาลา คำจันทร์ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาลักษณะการเชื่อมโยงความในวรรณกรรมเรื่อง เด็กบ้านดอย ของมาลา คำจันทร์ และเพื่อวิเคราะห์ผลที่เกิดขึ้นจากการใช้ภาษาเชื่อมโยงความในวรรณกรรมเรื่อง “เด็กบ้านดอย” ของมาลา คำจันทร์ โดยใช้แนวคิดการเชื่อมโยงความที่ผู้วิจัยสังเคราะห์จากแนวคิดการเชื่อมโยงความของอมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ (2552) และวรวรรณ ศรียาภัย (2563) วิเคราะห์ลักษณะการเชื่อมโยงความ และวิเคราะห์ผลที่เกิดขึ้นจากการใช้ภาษาเชื่อมโยงความของมาลา คำจันทร์ ที่ปรากฏในวรรณกรรมเรื่อง “เด็กบ้านดอย”

ผลการศึกษาพบว่า มีการเชื่อมโยงความ 6 ลักษณะ คือ การอ้างถึง การซ้ำ การละ การแทนที่ การใช้ศัพท์ และการใช้คำเชื่อม การเชื่อมโยงความที่พบจำนวนมาก

* Corresponding author, e-mail: rungrawai@hotmail.com

¹ อาจารย์ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

¹ Lecturer, Faculty of Humanities, Chiang Rai Rajabhat University

² อาจารย์ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา

² Lecturer, Faculty of Arts, University of Phayao

คือ การอ้างอิงด้วยหน่วยบุรุษสรรพนาม และหน่วยนามที่ทำหน้าที่เหมือนหน่วยสรรพนาม โดยเฉพาะหน่วยเรียกชื่อเฉพาะ การใช้ภาษาเชื่อมโยงความส่งผล 2 ลักษณะ คือ 1. ผลต่อสำนวนภาษา มีลักษณะการใช้ภาษาที่ชัดเจน แจ่มแจ้ง เข้าใจง่าย และ การใช้ภาษาที่ไพเราะสละสลวย 2. การใช้ภาษาโดยภาพรวมที่แสดงอัตลักษณ์การใช้ภาษาเชื่อมโยงความในวรรณกรรมเรื่อง “เด็กบ้านดอย” ของมาลา คำจันทร์ คือ มีการใช้ภาษาเชื่อมโยงความโดยการใช้คำเชื่อมอธิบายเป็นจำนวนมาก และมีการใช้การเชื่อมโยงความโดยการอ้างอิงเชิงเปรียบเทียบหลายแห่ง

คำสำคัญ: การเชื่อมโยงความ วรรณกรรม มาลา คำจันทร์

Abstract

This study aimed to study the cohesion in the literary work of Dek Ban Doi's Mala Khamchan and to analyze the effects of Mala Khamchan's cohesion in the literary work entitled “Dek Ban Doi” of Mala Khamchan, by using the concept of cohesion that the researcher synthesized from cohesion concept of cohesion of Amara's Prasit Ratsin (2009) and Warawat Sriyaphai (2020) based on the six types of cohesion concepts: reference, repetition, ellipsis, substitution, lexicon, and conjunction. Content-descriptive analysis and tabular presentation were used to analyze the data.

The result showed that there were six types of cohesion; reference, repetition, ellipsis, substitution, lexicon, and conjunction. The most cohesion used was pronominal reference, personal reference used as pronoun reference. There were 2 characteristics of the cohesion usage;

1) the language expressions, which is clear and easy to understand, and the beautiful and elegant language; and 2) the overall uses of language that expressed the identity of the cohesive language in the literary work of Mala Khamchan's Dek Ban Doi, where there was a lot of cohesive language using and the comparative reference in many paces of the text.

Keywords: Cohesion Literary Mala Khamchan

บทนำ

วรรณกรรม เป็นสิ่งที่สะท้อนให้เห็นสภาพชีวิต และภูมิปัญญาของคนในสังคม ที่ได้ถูกสร้างสรรค์ขึ้นมา ดังที่ ฐะปะนีย์ นาครทรรพ (2544) กล่าวไว้ว่า วรรณกรรม เป็นส่วนหนึ่งของระบบชีวิตของชุมชน แต่ละสังคมย่อมมีวรรณกรรมในรูปแบบต่าง ๆ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับลักษณะสภาพของชุมชน หรือสังคมนั้น ๆ นักเขียนซึ่งอยู่ในสังคม ดังกล่าวภายในกรอบแห่งวิถีชีวิต และวัฒนธรรมที่สืบทอด ๆ กันมา ย่อมอาศัยสังคมและ วัฒนธรรมเป็นแหล่งวัตถุดิบที่เขาจะเลือกหยิบไปใช้เป็นเนื้อหาสาระในงานเขียนของเขา

มาลา คำจันทร์ เป็นนามปากกาของนายเจริญ มาลาโรจน์ ศิลปินแห่งชาติ สาขาวรรณศิลป์ พุทธศักราช 2556 เป็นนักประพันธ์ที่สร้างสรรคงานไว้มากมาย ทั้งเรื่องสั้น นวนิยาย วรรณกรรมเยาวชน สารคดี และนิทานเด็ก ที่สามารถสะท้อนภาพสังคม ได้อย่างเด่นชัด สอดคล้องกับที่พรพรม บุญถนอม (2551) ได้กล่าวไว้ว่า มาลา คำจันทร์ มักจะใช้ภาษาถิ่นสื่อสาร ผู้อ่านสามารถจินตนาการถึงภูมิประเทศ ถิ่นฐาน และรับรู้ บรรยากาศท้องถิ่น ได้จากภาษาถิ่นเหนือที่ผู้เขียนใช้ในการเล่า บรรยาย พรรณนา และใช้ในบทสนทนาของตัวละคร เพื่อนำเสนอภาพชีวิตวัฒนธรรมของท้องถิ่น ที่ผู้เขียนมีความคุ้นชินมากที่สุด

เด็กบ้านดอย เป็นงานเขียนชิ้นแรกของมาลา คำจันทร์ ที่สะท้อนภาพสังคมชนบทของบ้านดอย หมู่บ้านหนึ่งในตำบลเมืองพาน อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย ที่เป็นบ้านเกิดของมาลา คำจันทร์ เมื่อราวปีพุทธศักราช 2500-2512 มีการใช้ภาษาถิ่นแทรกอยู่ ทำให้ผู้อ่านเข้าถึงอารมณ์และความรู้สึก ดังที่สันติวัฒน์ จันทรโฑ (2550) ได้กล่าวไว้ว่า มาลา คำจันทร์ สร้างสรรค์นวนิยายโดยอิงอาศัยวัฒนธรรมท้องถิ่นภาคเหนืออย่างสอดคล้องและเหมาะสมกลมกลืน อีกทั้งยังชักนำให้ผู้อ่านเข้าไปสู่บรรยากาศของวัฒนธรรมท้องถิ่นภาคเหนือได้อย่างดี แสดงศิลปะด้านการใช้ภาษาในการนำเสนอ นวนิยายได้อย่างไพเราะ สื่อความหมายได้เด่นชัด

การเชื่อมโยงความ เป็นกระบวนการแสดงความสัมพันธ์ทางความหมายของคำ และความสัมพันธ์ระหว่างประโยคหนึ่งกับประโยคอื่น ๆ ที่อยู่แวดล้อม ทำให้ประโยคต่าง ๆ ที่เรียงต่อกันรวมเป็นข้อความเดียวกัน ประโยคแต่ละประโยคในข้อความใดข้อความหนึ่งจึงไม่ได้ปรากฏอย่างอิสระ แต่มีความสัมพันธ์กับประโยคอื่นด้วย ดังที่ชื่นจิตต์ อธิวรกุล (2553) กล่าวไว้ว่า การเชื่อมโยงความ คือ กระบวนการแสดงความต่อเนื่องของข้อความ ซึ่งอาจอยู่ในประโยคเดียวกันหรือการสนทนาเดียวกัน และการเชื่อมโยงความจะเกิดขึ้นได้เมื่อมีการตีความกลไกเชื่อมโยงความ สอดคล้องกับสมทรง บุรุษพัฒน์ (2537) ที่ได้กล่าวถึงการเชื่อมโยงความไว้ว่า การเชื่อมโยงความหรือวจนะสัมพันธ์ เป็นลักษณะสำคัญของวจนะที่ทำให้ข้อความในวจนะเดียวกัน มีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน การเชื่อมโยงความจะเกิดขึ้นเมื่อข้อความตอนใดตอนหนึ่ง ต้องอ้างอิงข้อความอื่น จึงจะเกิดความเข้าใจในข้อความนั้น

จากที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่าวรรณกรรมเรื่อง “เด็กบ้านดอย” เป็นวรรณกรรมที่ทรงคุณค่าและแสดงให้เห็นวิถีชีวิต ค่านิยม และนำศึกษาถึงการเชื่อมโยงความด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาการเชื่อมโยงความในวรรณกรรมเรื่อง “เด็กบ้านดอย” ของมาลา คำจันทร์ เพื่อวิเคราะห์ลักษณะการเชื่อมโยงความ และวิเคราะห์ผลที่ได้จากการเชื่อมโยงความของมาลา คำจันทร์ ที่ปรากฏในวรรณกรรมเรื่อง “เด็กบ้านดอย”

อันจะเป็นประโยชน์แก่ผู้ที่มีความสนใจเกี่ยวกับการเชื่อมโยงความทางวรรณกรรม และภาษาไทยต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาลักษณะการเชื่อมโยงความในวรรณกรรมเรื่อง “เด็กบ้านดอย” ของมาลา คำจันทร์
2. เพื่อวิเคราะห์ผลที่เกิดขึ้นจากการเชื่อมโยงความของมาลา คำจันทร์ ที่ปรากฏในวรรณกรรมเรื่อง “เด็กบ้านดอย”

แนวคิดและทฤษฎี

การศึกษาเรื่องการเชื่อมโยงความในวรรณกรรมเรื่อง “เด็กบ้านดอย” ของมาลา คำจันทร์ ผู้ศึกษาประยุกต์ใช้แนวคิดการเชื่อมโยงความของอมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ (2552) และวรวรรณ ศรียาภัย (2563) โดยใช้แนวคิดการเชื่อมโยงความ 6 ลักษณะ ได้แก่ การอ้างถึง การซ้ำ การละ การแทนที่ การใช้ศัพท์ และการใช้คำเชื่อม

วิธีการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงเอกสารที่นำเสนอผลการวิจัยแบบพรรณนา วิเคราะห์มีขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับกลวิธีการเชื่อมโยงความ แล้วสังเคราะห์แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับกลวิธีการเชื่อมโยงความ
2. อ่านวรรณกรรมเรื่อง “เด็กบ้านดอย” ของมาลา คำจันทร์อย่างละเอียด และเก็บข้อมูลลักษณะการเชื่อมโยงความประเภทต่าง ๆ
3. นำแนวคิดทฤษฎีการเชื่อมโยงความที่ผู้วิจัยสังเคราะห์ มาวิเคราะห์ลักษณะการเชื่อมโยงความในวรรณกรรมเรื่อง “เด็กบ้านดอย” ของมาลา คำจันทร์

4. วิเคราะห์ผลที่เกิดขึ้นจากการเชื่อมโยงความของมาลา คำจันทร์ ที่ปรากฏในวรรณกรรมเรื่อง “เด็กบ้านดอย” โดยใช้แนวคิดของธัญญา สังขพันธานนท์ (2539)

5. นำเสนอผลการวิจัยแบบพรรณนาวิเคราะห์ สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ผลการวิจัย

ผู้วิจัยได้ประยุกต์ใช้แนวคิดการเชื่อมโยงความของวรวรรณ ศรียาภัย (2563) และอมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ (2552) สังเคราะห์ออกมาเป็นแนวคิดของตนเอง จากนั้นวิเคราะห์ข้อมูล แล้วนำเสนอในรูปแบบของการพรรณนา ดังต่อไปนี้

1. ลักษณะการเชื่อมโยงความในวรรณกรรมเรื่อง “เด็กบ้านดอย” ของมาลา คำจันทร์

การวิเคราะห์วรรณกรรมเรื่องเด็กบ้านดอย ของมาลา คำจันทร์ ตามหลักการเชื่อมโยงความ 6 ลักษณะ คือ การอ้างถึง การซ้ำ การละ การแทนที่ การใช้ศัพท์ และการใช้คำเชื่อม ปรากฏผลการศึกษาดังต่อไปนี้

1.1 การอ้างถึง

อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ (2552) กล่าวถึง การอ้างถึง (reference) ไว้ว่า หมายถึง การเชื่อมโยงความด้วยการใช้คำหรือวลีเพื่ออ้างถึงคำหรือวลีที่มาข้างหน้าจากการวิเคราะห์ พบการเชื่อมโยงความโดยการอ้างถึง 3 ลักษณะ ได้แก่ การอ้างถึงด้วยหน่วยสรรพนาม การอ้างถึงเชิงบ่งชี้ และการอ้างถึงเชิงเปรียบเทียบ ดังต่อไปนี้

1.1.1 การอ้างถึงด้วยหน่วยสรรพนาม จำแนกได้ 2 ลักษณะ คือหน่วยบุรุษสรรพนาม และหน่วยนามที่ทำหน้าที่เหมือนหน่วยสรรพนาม ดังต่อไปนี้

1) หน่วยบุรุษสรรพนาม คือ คำบุรุษสรรพนาม บุรุษที่ 1 ใช้แทนชื่อชื่อของผู้พูด บุรุษที่ 2 ใช้แทนชื่อชื่อของผู้ที่ผู้พูดพูดด้วย สรรพนามบุรุษที่ 3 ใช้แทนชื่อชื่อของผู้พูดกล่าวถึง ซึ่งพบการใช้หน่วยบุรุษสรรพนามทั้ง 3 บุรุษ ดังตารางที่ 1 ต่อไปนี้

ตารางที่ 1 ตารางหน่วยบุรุษสรรพนาม

บุรุษสรรพนาม	คำที่ปรากฏ
บุรุษที่ 1	เรา, ฮา, กู, ข้า, ผม, อ้าว
บุรุษที่ 2	มึง, สู้, แก, ข้า, โกลี้อ
บุรุษที่ 3	ท่าน, เขา, มัน, แก

ตัวอย่างหน่วยสรรพนามบุรุษที่ 1 ใช้แทนตัวผู้พูด เช่น เรา, ฮา, กู, ข้า, ผม, อ้าว
ข้อความที่ปรากฏในวรรณกรรม เรื่อง “เด็กบ้านดอย” ของ มาลา คำจันทร์ มีดังนี้

“ฮาว่าเปลี่ยนเป็นเล่นสกีตากันเถอะ” ไอ้แสงหัวโจกพูด สีตาเป็นการเล่นกึ่ง
การพนันชนิดหนึ่ง “ฮาเป็นเจ้ามือเอง...” (มาลา คำจันทร์, 2557: 41)

ฮา ในข้อความนี้ เป็นสรรพนามบุรุษที่ 1 อ้างถึง ไอ้แสง

ตัวอย่างหน่วยสรรพนามบุรุษที่ 2 ใช้แทนหน่วยที่ผู้พูดพูดด้วย ได้แก่ มึง, สู้,
แก, ข้า, โกลี้อ มีตัวอย่างข้อความดังนี้

ผมขายให้ไม่ได้หรอกโก ขายนานแล้วจะเอาข้าวที่ไหนมากิน

ลือไปซื้อเอาใหม่ก็ง่าย ทางหัวงมไล่ละสองพัง อ้าวให้ไล่ละฉีกพังเฮ้ว (มาลา
คำจันทร์, 2557: 204)

โก ในข้อความนี้ เป็นสรรพนามบุรุษที่ 2 อ้างถึง แจกฮะ และ ลือ ในข้อความนี้
เป็นสรรพนามบุรุษที่ 2 อ้างถึง พ่อของมงคล ในข้อความสถานการณ์สนทนา

ตัวอย่างหน่วยสรรพนามบุรุษที่ 3 ใช้แทนหน่วยที่ผู้พูดกล่าวถึง ได้แก่ ท่าน
เขา มัน แก ข้อความที่ปรากฏในวรรณกรรมเรื่อง “เด็กบ้านดอย” ของมาลา คำจันทร์ มีดังนี้

ไม่ไกลหรอก เราเห็นเขาลากหมาตายมาทิ้ง มันคงเนาแล้ว (มาลา คำจันทร์,
2557: 31)

เขา ในข้อความนี้ เป็นสรรพนามบุรุษที่ 3 อ้างถึง คนที่ลากหมาตายมาทิ้ง
ในข้อความสถานการณ์สนทนา และ มัน ในข้อความนี้ เป็นสรรพนามบุรุษที่ 3 อ้างถึง
หมาที่ตายแล้ว ในข้อความข้างหน้า

2) หน่วยงานที่ทำหน้าที่เหมือนหน่วยสรรพนาม จำแนกได้ 6 ลักษณะ ได้แก่ หน่วยเรียกชื่อเฉพาะ หน่วยเรียกตำแหน่ง หน่วยเรียกญาติ หน่วยเรียกอาชีพ หน่วยฉายานาม และหน่วยแสดงความเป็นเจ้าของ ดังตารางที่ 2 ต่อไปนี้

ตารางที่ 2 ตารางหน่วยงานที่ทำหน้าที่เหมือนหน่วยสรรพนามที่ปรากฏ

หน่วยงานที่ทำหน้าที่เหมือนหน่วยสรรพนาม	คำที่ปรากฏ
หน่วยเรียกชื่อเฉพาะ	มงคล, อีผัน, โจยา, อ้ายน้อย, อ้ายใหญ่, ป่าดา, ปู่แก้ว, อ้ายเบิบ, มนตรี, เมืองคำ, ไ้อ้แสง, ไ้อ้กล, คำแก้ว, ป่านวล, ป่ากวน, อาเมือง, อาบัวผัน, อาจันทร์ดี, แจ็กหัง, โกเหล็ง, แจ็กชะ, ป่าออน, บัวเงิน, เจ้าสุวัตร, นางบัวคำ, เจ้ากุมารน้อย, พญาพรหม, ไ้อ้พลัย, หมอทอง, ป้าคำ, รัตนา, พญาแลน, บัวเรียว, โสภิต, มิตร, เพชรา, อีจันดี, ลุงปิ่น, ครูจรรยา, ทนายน้อย
หน่วยเรียกตำแหน่ง	ตุ้ลุง, เจ้าหลวงเมืองแพร่, ครูใหญ่, เจ้านาย, ตุ้หลวง, พ่อหลวง, ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน, นายอำเภอ, กำนัน, เกษตร, ครูบา, โฟร์แมน, เลเบอร์, ปลัด, คุณพ่อ, นายใหญ่
หน่วยเรียกญาติ	แม่, พ่อ, ย่า, ปู่, พี่, แม่ฮุย, ทวด, หม่อน, อา
หน่วยเรียกอาชีพ	ครู, สล่า, หมอ, ตำรวจ, ลีเก, นางรำ, กองปราบ
หน่วยฉายานาม	ย่าชายฝึกะ, ลุงแดงบ้านใต้, พ่อหนาน, ครูบาผู้เฒ่า, ครูบาฝ้าฝ้า, ไ้อ้ปิงบ้านใต้
หน่วยแสดงความเป็นเจ้าของ	ซี้ข้าของเจ้าน้อย, ลูกแดงของเพื่อนบ้าน

ตัวอย่างหน่วยงานที่ทำหน้าที่เหมือนหน่วยสรรพนาม จากข้อความที่ปรากฏในวรรณกรรม เรื่อง “เด็กบ้านดอย” ของ มาลา คำจันทร์ มีดังนี้

ดวงไตเคลื่อนไหววুবวบไตตันมะกอกใบโกรนตันใหญ่ มงคล เด็กนักเรียนชั้น ป.2 โรงเรียนบ้านดอย ชัดฉิว...ใครนะตื่นเช้ากว่าเราได้ คงจะอีฝั้นลูกย่าชายฝีกะ

มงคล เป็นหน่วยเรียกชื่อเฉพาะ

ย่าชายฝีกะ เป็นหน่วยฉายานาม

1.1.2 การอ้างอิงเชิงบ่งชี้

พบการใช้คำบ่งชี้ หรือคำชี้เฉพาะ ได้แก่ นี้ นี้ นั้น มาใช้เป็นตัวเชื่อมโยงความใน 2 ลักษณะคือ หน่วยสรรพนามบ่งชี้ และหน่วยวิเศษณ์บ่งชี้ ดังตารางที่ 3 ต่อไปนี้

ตารางที่ 3 ลักษณะการอ้างอิงเชิงบ่งชี้ที่ปรากฏ

ลักษณะการอ้างอิงเชิงบ่งชี้	คำที่ปรากฏ
หน่วยสรรพนามบ่งชี้	นั่น,นี้
หน่วยวิเศษณ์บ่งชี้	โน่น,นี่,นี้,นั้น

ตัวอย่างหน่วยหน่วยวิเศษณ์บ่งชี้ ใช้คำบ่งชี้เป็นคำวิเศษณ์ในหน่วยภาษาที่ใช้อ้างอิงหน่วยภาษาหลัก จากวรรณกรรม เรื่อง “เด็กบ้านดอย” ของมาลา คำจันทร์ มีดังนี้

“เราไปหาทางวัดห่างไหมยา **ที่โน่น**มะกอกไข่เยอะ **ว่าจะเอาไปให้ครู**”

“กลัวผีหรือ” (มาลา คำจันทร์, 2557: 19)

รูปภาษา **ที่โน่น** เป็นหน่วยวิเศษณ์บ่งชี้ เชื่อมโยงความโดยอ้างอิงหน่วยภาษา วัดห่าง ในข้อความหน้า

1.1.3 การอ้างอิงเชิงเปรียบเทียบ เป็นการใช้รูปภาษาหนึ่งแสดงการเชื่อมโยงความโดยการอ้างอิงหน่วยภาษาหนึ่งซึ่งมีนัยทางความหมายในเชิงเปรียบเทียบ (วรวรรณ ศรียาภัย, 2563: 6-57) มีตัวอย่างจากวรรณกรรม เรื่อง “เด็กบ้านดอย” ของ มาลา คำจันทร์ ดังต่อไปนี้

ดอกนางแลว สีขาวอมม่วงรูปร่างเหมือนจันทน์มะพร้าว เอาใส่แกงแค
หวานกรอบดีนัก (มาลา คำจันทร์, 2557, หน้า 21)

จากตัวอย่างข้างต้น จันทน์มะพร้าว แสดงการเชื่อมโยงความโดยการอ้างถึง
เชิงเปรียบเทียบ หน่วยภาษา รูปร่าง โดยใช้ เหมือน เป็นกลไกทางภาษา เพื่อให้เข้าใจ
ลักษณะดอกนางแลว

1.2 การซ้ำ

การซ้ำ เป็นการปรากฏเป็นครั้งที่ 2 ขึ้นไป ของหน่วยภาษาเดิม อาจเป็น
รูปภาษา โครงสร้างภาษา หรือความหมายก็ได้ (วรวรรณ ศรีวิทย, 2563: 6-58) จาก
วรรณกรรมเรื่อง “เด็กบ้านดอย” ของมาลา คำจันทร์ ปรากฏการซ้ำใน 2 ลักษณะ คือ
การซ้ำรูปภาษา การซ้ำโครงสร้างภาษา

การซ้ำรูปภาษา สามารถซ้ำได้ทั้งรูปหน่วยคำและกลุ่มคำที่เป็นหน่วยวลี
หน่วยประโยค และหน่วยย่อหน้า โดยทั่วไปจะพบการซ้ำหน่วยคำกับหน่วยวลี
มากกว่าหน่วยประโยคและหน่วยย่อหน้า

การซ้ำโครงสร้างภาษา ทำให้หน่วยภาษาในหน่วยข้อความอย่างน้อย 2 หน่วย
ขึ้นไปมีความสัมพันธ์กัน การซ้ำนี้จะเกิดกับโครงสร้างภาษาที่เหมือนกัน อาจเป็นการซ้ำวลี
หรือประโยคก็ได้

มีตัวอย่างการซ้ำดังนี้

“บางคนว่าไปสวรรค์ บางคนว่าไปนรก” ดวงตาเด็กน้อยฉายแววครุ่นคิด

“ใครทำดีก็ไปสวรรค์ ใครทำชั่วก็ไปนรก” (มาลา คำจันทร์, 2557, หน้า 56)

จากข้อความดังกล่าวพบการใช้รูปภาษาที่ซ้ำโครงสร้างภาษา คือ บางคน
ปรากฏซ้ำ 2 ครั้ง มีโครงสร้างภาษาคือ บางคนว่าไป... โดยมีหน่วยภาษาอื่นปรากฏ
ตามหลังหน่วยโครงสร้างภาษา และ รูปภาษาที่ซ้ำโครงสร้างภาษา คือ ใคร ปรากฏซ้ำ
2 ครั้ง มีโครงสร้างภาษาคือ ใครทำ... ก็ไป... โดยมีหน่วยภาษาอื่นปรากฏตามหลัง
หน่วยโครงสร้างภาษา

1.3 การละ

การละ คือ การละไว้ในฐานที่เข้าใจ หรือการตัดข้อความที่ผู้พูดกับผู้ฟังรู้กันดีอยู่แล้วออก ทำให้เกิดช่องว่างที่มีความเชื่อมโยงกับข้อความที่มาข้างหน้า (อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, 2552) จากวรรณกรรม เรื่อง “เด็กบ้านดอย” ของ มาลา คำจันทร์ ปรากฏการละ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ย่าเล่าเรื่องเต้าน้อยของคำว่า...มีเศรษฐี₁คนหนึ่งมีเมียสอง วันหนึ่ง $\emptyset_{1.1}$ พายเรือออกหาปลา₂ $\emptyset_{1.2}$ ได้ปลาแล้ว $\emptyset_{1.3}$ ก็ให้ $\emptyset_{2.1}$ เมียหลวงหัวเรือตัวหนึ่ง $\emptyset_{1.4}$ ให้ $\emptyset_{2.2}$ เมียน้อยท้ายเรือตัวหนึ่ง (มาลา คำจันทร์, 2557, หน้า 54)

ข้อความข้างต้นพบรูปหน่วยภาษาที่ละไป จำนวน 2 หน่วยคือ หน่วยภาษา $\emptyset_{1.1}$ $\emptyset_{1.2}$ $\emptyset_{1.3}$ $\emptyset_{1.4}$ เป็นการละรูปหน่วยภาษา เศรษฐี₁ ซึ่งเป็นหน่วยนามวลี ทำหน้าที่เป็นหน่วยประธานในประโยค หน่วยภาษา $\emptyset_{2.1}$ $\emptyset_{2.2}$ เป็นการละรูปหน่วยภาษา ปลา₂ ซึ่งเป็นหน่วยนามวลี ทำหน้าที่เป็นหน่วยกรรมในประโยค แม้จะละไป แต่ผู้อ่านก็สามารถเข้าใจความหมายของประโยคได้

1.4 การแทนที่

วรวรรณ ศรียาภัย (2563) กล่าวถึงการแทนที่ไว้ว่า เป็นการใช้รูปหน่วยภาษาขนาดสั้น อาจเป็นคำเดี่ยวหรือกลุ่มคำขนาดสั้น แทนรูปหน่วยภาษาอีกหน่วยหนึ่ง ซึ่งเป็นกลุ่มคำขนาดยาว อาจเป็นประโยค ย่อหน้า หรือข้อความที่กล่าวไปแล้ว หรือกำลังจะกล่าว โดยรูปหน่วยภาษาทั้ง 2 หน่วยมีความหมายเหมือนกัน จากวรรณกรรม เรื่อง “เด็กบ้านดอย” ของ มาลา คำจันทร์ พบการเชื่อมโยงความโดยการแทนที่เพียงลักษณะเดียวคือ หน่วยบ่งชี้ รูปหน่วยวิเศษณ์บ่งชี้ ในลักษณะ ... + คำวิเศษณ์บ่งชี้ ได้แก่ คนนั้น, บ้านนั้น, วัตุนั้น, ของเหล่านี้, อันนี้, อย่างนี้ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

‘ปู่จอม’ ได้ท่องเที่ยวมาถึงเมืองพาน แยกไปเก็บได้หลอดด้ายที่หมู่บ้านแห่งหนึ่ง อันห่างไกล บ้านนั้นจึงได้ชื่อว่าบ้านล่องหลอด ครั้นมาถึงเนินแห่งนี้ปู่จอมได้แว่วแวง

เมื่อมีการสร้างวัดขึ้นที่นี้จึงให้ชื่อว่าวัดจอมแ้ว ปู่จอมเดินต่อไปจนแจ้งที่**ชนบทแห่งหนึ่ง**
ในเมืองเชียงใหม่ **วัดนั้น**จึงได้ชื่อว่า**วัดจอมแจ้ง** (มาลา คำจันทร์, 2557: 61)

รูปหน่วยภาษา **บ้านนั้น** ตัวอย่างข้างต้น เป็นการแทนที่ในลักษณะวิเศษณ์
บ่งชี้ โดยใช้แทนข้อความที่กล่าวมาแล้ว คือ **หมู่บ้านแห่งหนึ่ง** ดังที่ได้ขีดเส้นใต้ไว้ **วัดนั้น**
เป็นการแทนที่ในลักษณะวิเศษณ์บ่งชี้ โดยใช้แทนข้อความที่กล่าวมาแล้ว คือ **ชนบท**
แห่งหนึ่งในเมืองเชียงใหม่ ที่ปู่จอมเดินไปแจ้งที่นั่น ดังที่ได้ขีดเส้นใต้ไว้

1.5 การใช้ศัพท์

การเชื่อมโยงความโดยใช้คำศัพท์เป็นการใช้คำศัพท์ที่สัมพันธ์กันทาง
ความหมายลักษณะเหมือนกัน ขัดแย้งกัน หรือเป็นคำย่อยของกัน อธิบายสิ่งเดียวกัน
เพื่อไม่ต้องใช้รูปคำศัพท์เดิมซ้ำ ลักษณะคำศัพท์ที่ใช้เชื่อมโยงความในข้อความ
ภาษาไทย มี 2 ลักษณะ ได้แก่ คำไวพจน์ และคำลูกกลุ่ม (วรรณรัตน์ ศรียาภัย, 2563)
วรรณกรรมเรื่อง “เด็กบ้านดอย” ของมาลา คำจันทร์ พบคำไวพจน์ และการใช้คำลูกกลุ่ม
ดังต่อไปนี้

ผู้เฒ่าคนแก่แล้วว่า **คอมมานิดมันจะเอาคนใหญ่ไปไถนา** **ละอ่อนที่เป็นน้องแอ**
อยู่มันก็เอาใส่่างดินปล่อยไ่วโนนา แล้วทคนน้ำให้ท่วม **เด็กขนาดนี้มันจับโยนขึ้นไปให้**
ตกลงมาบนปลายดาบ ใครรอดมันก็เลี้ยง ใครตายมันก็ฝัง (มาลา คำจันทร์, 2557: 42)

ข้อความข้างต้น มีการเชื่อมโยงความโดยการใช้คำไวพจน์ โดยทั้งสามคำ
คือ **ละอ่อน** **น้องแอ** และ **เด็ก** มีความหมายเดียวกัน

“**ผีร้ายก็มี ผีดีก็มี**”

“**ผีดีมีอะไรบ้างย่า**”

“**อย่างผีปู่ย่า (ผีบรรพบุรุษ) เลื้อบ้าน เลื้อวัด(ผีอารักษ์)**” (มาลา คำจันทร์,
2557: 63)

จากข้อความข้างต้นเห็นได้ว่า **ผีดี** เป็นคำจำกัดกลุ่ม เชื่อมโยงกับคำลูกกลุ่ม
คือ **ผีปู่ย่า (ผีบรรพบุรุษ) เลื้อบ้าน เลื้อวัด (ผีอารักษ์)**

1.6 การใช้คำเชื่อม

การเชื่อมโยงโดยการใช้คำเชื่อม จะใช้คำเชื่อมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยประโยคในหน่วยข้อความให้เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน และทำให้ภาษาสละสลวย จากวรรณกรรมเรื่อง “เด็กบ้านดอย” ของมาลา คำจันทร์ พบการเชื่อมโยงความ โดยการใช้คำเชื่อมใน 13 ลักษณะ ได้แก่ คำเชื่อมอธิบาย คำเชื่อมแสดงตัวอย่าง คำเชื่อมแสดงความขัดแย้ง คำเชื่อมแสดงความคล้ายตาม คำเชื่อมเสริมเนื้อความ คำเชื่อมลำดับเวลา คำเชื่อมแสดงเหตุผล คำเชื่อมแสดงเรื่องใหม่ คำเชื่อมแสดงเงื่อนไข คำเชื่อมให้เลือก คำเชื่อมแสดงวัตถุประสงค์ คำเชื่อมแสดงจุดเริ่มต้น คำเชื่อมแสดงจุดจบ คำเชื่อมที่ไม่ปรากฏคือ คำเชื่อมเน้นความ คำเชื่อมสรุปความ คำเชื่อมเพื่อเพิ่มเนื้อความ และคำเชื่อมชี้แจง ดังตารางที่ 4 ต่อไปนี้

ตารางที่ 4 คำเชื่อมที่ปรากฏ

ประเภทคำเชื่อม	คำเชื่อมที่ปรากฏ
คำเชื่อมอธิบาย	คือ, กล่าวคือ, ซึ่ง, หมายถึง, เรียกว่า
คำเชื่อมแสดงตัวอย่าง	เช่น
คำเชื่อมแสดงความขัดแย้ง	แต่, แต่...ก็, กว่า...ก็, แม้ว่า
คำเชื่อมแสดงความคล้ายตาม	และ, ก็, ทั้ง...และ, เมื่อ...จึง
คำเชื่อมแสดงเรื่องใหม่	ส่วน
คำเชื่อมเสริมเนื้อความ	ทั้ง
คำเชื่อมลำดับเวลา	แล้ว, เมื่อ
คำเชื่อมแสดงเหตุผล	เพราะ, ฉะนั้นจึง
คำเชื่อมแสดงเงื่อนไข	ถ้า, ไม่เช่นนั้น
คำเชื่อมให้เลือก	หรือ
คำเชื่อมแสดงวัตถุประสงค์	เพื่อ, สำหรับ, เพื่อ...ให้
คำเชื่อมแสดงจุดเริ่มต้น	ตั้งแต่, จากนั้น
คำเชื่อมแสดงจุดจบ	จนกระทั่ง, ในที่สุด

ตัวอย่างการใช้คำเชื่อม จากวรรณกรรมเรื่อง “เด็กบ้านดอย” ของมาลา คำจันทร์มีดังนี้

...ชาวบ้านเอาปิบใส่น้ำพริกหรือไม่ก็เอาเปลือกมาอม โดยใส่ห้าแห้งผิงไฟ ใส่มะกอกและหอมป้อม (ผักชี) อมแล้วเวลาตีมน้ำจะมีรสหวานชุ่มคอแก้ร้อนในได้ ส่วน มะกอกไข่มุกใหญ่กว่าขนาดเท่ามะนาวลูกย่อมๆ แม่ค้าในตลาดรับซื้อร้อยละสองบาท แต่ถ้าเป็นมะกอกหลวงลูกใหญ่ร้อยละสาม บาท แต่มันหายาก กว่าจจะรวบรวมให้ครบ ร้อยก็ต้องสี่ห้าวัน บางทีมันก็น่าเสียดก่อนที่จะครบร้อย (มาลา คำจันทร์, 2557: 20)

และ เป็นคำเชื่อมแสดงความคล้ายตาม ในตัวอย่างนี้ ผู้เขียนต้องการ ให้หอมป้อม(ผักชี) คล้ายตามเนื้อความ ใส่ห้าแห้งผิงไฟใส่มะกอก

ส่วน เป็นคำเชื่อมแสดงเรื่องใหม่ เนื้อความก่อนหน้านี้ ผู้เขียนกล่าวถึง มะกอกหวาน แต่ผู้เขียนต้องการกล่าวถึงเรื่องใหม่ คือ มะกอกไข่มุก จึงใช้คำเชื่อม ส่วน

แต่ถ้า เป็นคำเชื่อมแสดงเงื่อนไขให้เลือก ระหว่างมะกอกหวาน มะกอกไข่มุก และมะกอกลูกใหญ่

แต่, กว่า...ก็ เป็นคำเชื่อมแสดงความขัดแย้ง

2. ผลที่เกิดขึ้นจากการเชื่อมโยงความที่ปรากฏในวรรณกรรมเรื่อง “เด็กบ้านดอย” ของมาลา คำจันทร์

ผู้วิจัยใช้แนวคิดของธัญญา สังขพันธานนท์ (2539) ในการวิเคราะห์ ปรากฏผล ที่เกิดขึ้นจากการใช้ภาษาเชื่อมโยงความที่ปรากฏในวรรณกรรมเรื่อง “เด็กบ้านดอย” ของมาลา คำจันทร์ ใน 2 ลักษณะคือ ผลต่อสำนวนภาษา และการใช้ภาษาโดย ภาพรวมที่แสดงอัตลักษณ์การเชื่อมโยงความในวรรณกรรมเรื่อง “เด็กบ้านดอย” ของ มาลา คำจันทร์ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

2.1 ผลต่อสำนวนภาษา

กลวิธีการเชื่อมโยงความ 6 ลักษณะ คือ การอ้างถึง การซ้ำ การละ การแทนที่ การใช้ศัพท์ และการใช้คำเชื่อม ส่งผลให้สำนวนภาษาในวรรณกรรมเรื่อง “เด็กบ้านดอย”

ของมาลา คำจันทร์ มีลักษณะการใช้ภาษาที่ชัดเจน แจ่มแจ้ง เข้าใจง่าย และ การใช้ภาษาที่ไพเราะสละสลวย อ่านแล้วเพลิดเพลิน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

2.1.1 การใช้ภาษาที่ชัดเจน แจ่มแจ้ง เข้าใจง่าย

การใช้สำนวนภาษาที่เรียบง่าย ชัดเจน และเข้าใจง่าย ทำให้ผู้อ่านเข้าใจเนื้อเรื่องได้อย่างชัดเจน มาจากการเชื่อมโยงความโดยการอ้างถึง การซ้ำ การละการแทนที่ การใช้คำศัพท์ และการใช้คำเชื่อม ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ดอกนางแลว สีขาวอมม่วงรูปร่างเหมือนจันทระพร้าว เอาใส่แกงแคหวานกรอบดีนัก (มาลา คำจันทร์, 2557: 21)

จากตัวอย่างข้างต้น เป็นการอ้างถึงโดยการเปรียบเทียบ ดอกนางแลวว่ามีรูปร่างเหมือน จันทระพร้าว โดยมีคำแสดงการเปรียบเทียบคือ เหมือน

มะก่องี้มี 36 ตัวเรียกอีกชื่อว่า 36 เมืองหลวงภาพในแวงมีคนสัตว์สิ่งของ 36 ชนิดม้าทำทาบเห็นอยู่เหนือหัวนกยูงรำแพนทางก็มีไก่อกแหวนหนูปลาไหลซีปะขาว ฯลฯ อะไรต่อมิอะไรอีกมากมาย (มาลา คำจันทร์, 2557: 115)

จากข้อความข้างต้น มีการใช้คำเชื่อมอธิบาย เรียกว่า อธิบายความหมายของ มะก่องี้ ทำให้ผู้อ่านสามารถเข้าใจเนื้อความได้อย่างชัดเจน แจ่มแจ้ง

2.1.2 การใช้ภาษาที่ไพเราะสละสลวย อ่านแล้วเพลิดเพลิน

จากการศึกษาพบว่า มาลา คำจันทร์ ใช้สำนวนภาษาที่ไพเราะสละสลวย โดยการใช้การซ้ำ การใช้การอ้างถึงเชิงเปรียบเทียบ และการใช้คำเชื่อมส่งผลให้ผู้อ่านเกิดความเพลิดเพลิน เกิดจินตนาการตามเรื่องราวได้อย่างชัดเจนยิ่งขึ้น มีตัวอย่างดังต่อไปนี้

ตื่นฟ้ายกแล้ว ลมใกล้รุ่งพัดรุนแรง มงคลกระซิบเสื้อแขนยาวผ้าฝ้ายสีครามแนบอก หนาว...ทั้งที่หนาวแต่มงคลก็ชอบมานั่งตรงนี้ บนก้อนหินเย็นเฉียบจับก้นเพื่อคอยดูตะวันใหม่ ใบไม้สะบัดตัวเบาๆ เหมือนอริยาบถแรกของคนตื่นจากการหลับสนิทอันยาวนาน... (มาลา คำจันทร์, 2557: 23)

จากข้อความข้างต้น มีการใช้คำเชื่อม แล้ว เป็นคำเชื่อมลำดับเวลา ทั้งที่เป็นคำเชื่อมเสริมเนื้อความ แต่ เป็นคำเชื่อมแสดงความขัดแย้ง เพื่อ เป็นคำเชื่อมแสดงวัตถุประสงค์ เหมือน เป็นการอ้างถึงเชิงเปรียบเทียบ ทำให้ข้อความมีความสละสลวย อ่านแล้วเพลิดเพลิน

2.2 การใช้ภาษาโดยภาพรวมที่แสดงอัตลักษณ์การเชื่อมโยงความในวรรณกรรมเรื่อง “เด็กบ้านดอย” ของมาลา คำจันทร์

จากการศึกษาการใช้ภาษาเชื่อมโยงความโดยภาพรวมที่แสดงอัตลักษณ์หรือลักษณะงานเขียนของมาลา คำจันทร์ ในวรรณกรรมเรื่อง “เด็กบ้านดอย” พบอัตลักษณ์การเชื่อมโยงความ ดังต่อไปนี้

2.2.1 วรรณกรรมเรื่อง “เด็กบ้านดอย” ของมาลา คำจันทร์ เป็นวรรณกรรมที่บันทึกภาพการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมของภาคเหนือ จึงทำให้เนื้อหา มีการใช้ภาษาถิ่นเหนือประกอบเป็นจำนวนมาก ส่งผลให้มีการใช้ภาษาเชื่อมโยงความ โดยการใช้คำเชื่อมอธิบายเป็นจำนวนมาก เพื่อให้ผู้อ่านสามารถเข้าใจความหมายของคำ หรือเหตุการณ์ที่ปรากฏในงานวรรณกรรมเรื่อง “เด็กบ้านดอย” ได้ดียิ่งขึ้น ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ขั้นที่สามก็ติดไฟตั้งเตา (ไม่ใช่เตาอังโล่) นำยอดตองที่ฉีกซ้อนกันแล้ว มาวางบนก้อม คือมานั่งหรือตั้งเตี้ยๆ สูงสักหนึ่งนิ้วมือ มีผ้าหนารองรับ ริดให้แห้งสุก ด้วยเตาที่ละแผ่น กระบวนการขั้นนี้เรียกว่า ‘จำตอง’ คือใบตอง เวลาจำตองก็ต้องนั่งหลังขดหลังแข็ง บางคนก็จำไปจมนไป (จ่มคือปน) จนกว่าจะหมด จากนั้นก็นำใบตองไปผึ่งให้มันคลายความกรอบ เพื่อจะ ‘แหลบ’ คือซ้อนใบตองได้ง่ายๆ แหลบแล้วก็มัดรวมกันเป็นปึกๆ หาชของหนักๆทับไว้ ขั้นต่อไปก็ตัดตองด้วยมีดให้ได้ขนาดของแต่ละแผ่นเท่าๆกัน จากนั้นเอาแผ่นตองที่ได้ขนาดแล้วไปกึ่ง คือมวน ม้วนหนึ่งมีห้าแผ่น สอบมวนเป็นหนึ่งมัด สิบมัดเป็นหนึ่งพับ (มาลา คำจันทร์, 2557: 38-39)

จากตัวอย่างข้างต้น มีการใช้คำเชื่อม คือ เป็นคำเชื่อมอธิบาย เพื่ออธิบายความหมายภาษาถิ่นเหนือที่ปรากฏในวรรณกรรมให้ผู้อ่านเข้าใจความหมายมากยิ่งขึ้น

2.2.2 วรรณกรรมเรื่อง “เด็กบ้านดอย” ของมาลา คำจันทร์ มีการใช้การเชื่อมโยงความโดยการอ้างถึงเชิงเปรียบเทียบหลายแห่ง เพื่อให้ผู้อ่านเกิดจินตภาพตามสิ่งที่มาลา คำจันทร์ต้องการถ่ายทอด ดังตัวอย่างต่อไปนี้

*ดอกนางแลว สีขาวอมม่วงรูปร่างเหมือนจันมะพร้าว เอาใส่แกงแค
หวานกรอบดีนัก (มาลา คำจันทร์, 2557: 21)*

*มงคลสุดลมหายใจลึก ๆ ราวจะสูดเอาความงามของย่ำรุ่งเข้าไว้ใน
ร่างกายให้หมดสิ้น (มาลา คำจันทร์, 2557: 23)*

สรุปผล

วรรณกรรมเรื่อง “เด็กบ้านดอย” ของมาลา คำจันทร์ พบการเชื่อมโยงความใน 6 ลักษณะ ได้แก่ การอ้างถึง การซ้ำ การละ การแทนที่ การใช้ศัพท์ และการใช้คำเชื่อม การเชื่อมโยงความที่พบจำนวนมาก คือ การอ้างถึง โดยเฉพาะหน่วยเรียกชื่อเฉพาะ การเชื่อมโยงความที่พบจำนวนน้อยคือ การใช้คำศัพท์ลักษณะคำลูกกลุ่มด้านผลที่เกิดขึ้นจากการใช้ภาษาเชื่อมโยงความ พบผลต่อลักษณะของการใช้ภาษาที่ปรากฏในวรรณกรรมเรื่องเด็กบ้านดอย ของมาลา คำจันทร์ 2 ลักษณะ ได้แก่ ผลต่อสำนวนภาษา และการใช้ภาษาโดยภาพรวมที่แสดง อัตลักษณ์การใช้ภาษาเชื่อมโยงความของมาลา คำจันทร์

อภิปรายผล

วรรณกรรมเรื่อง “เด็กบ้านดอย” ของมาลา คำจันทร์ พบการเชื่อมโยงความใน 6 ลักษณะ ได้แก่ การอ้างถึง การซ้ำ การละ การแทนที่ การใช้ศัพท์ และการใช้คำเชื่อมจากการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยสังเกตเห็นว่าการเชื่อมโยงความที่พบจำนวนมาก คือ การอ้างถึง โดยเฉพาะหน่วยเรียกชื่อเฉพาะ อาจเพราะวรรณกรรมเรื่อง “เด็กบ้านดอย” มีลักษณะเป็นนวนิยาย ที่มาลา คำจันทร์ ดำเนินเรื่องราวต่าง ๆ ในสังคมชนบทภาคเหนือ ผ่านบทสนทนาของตัวละครต่าง ๆ การเชื่อมโยงความที่พบจำนวนน้อยคือ การใช้คำศัพท์ลักษณะคำลูกกลุ่ม เนื่องจากวรรณกรรมเรื่อง “เด็กบ้านดอย” ดำเนินตามขนบนวนิยาย ที่มุ่งเน้นการดำเนินเรื่องผ่านตัวละครและการพรรณนา สอดคล้องกับแนวคิดการเชื่อมโยงความของจรรवररण ศรียาภัย (2563) ที่จำแนกแนวคิดการเชื่อมโยงความออกเป็น 6 ลักษณะ ได้แก่ การอ้างถึง การซ้ำ การละ การแทนที่ การใช้ศัพท์ และการใช้คำเชื่อม

ด้านผลที่เกิดขึ้นจากการใช้ภาษาเชื่อมโยงความ พบผลต่อลักษณะของการใช้ภาษาที่ปรากฏในวรรณกรรมเรื่องเด็กบ้านดอย ของมาลา คำจันทร์ 2 ลักษณะ ได้แก่ ผลต่อสำนวนภาษา คือ การใช้ภาษาที่ชัดเจน แจ่มแจ้ง เข้าใจง่าย และ การใช้ภาษาที่ไพเราะ สละสลวย อ่านแล้วเพลิดเพลิน สอดคล้องกับปาณิสรา เปี้ยมุกดา (2550) ที่ศึกษาการเชื่อมโยงความในพระราชนิพนธ์เสด็จประพาสต่างประเทศของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ผลการศึกษาพบว่า การเชื่อมโยงความมีผลต่อสำนวนภาษา คือ การใช้ภาษาที่กระชับ การใช้ภาษาที่ชัดเจน แจ่มแจ้ง เข้าใจง่าย และ การใช้ภาษาที่ไพเราะ สละสลวย อ่านแล้วเพลิดเพลิน

อีกลักษณะคือ การใช้ภาษาโดยภาพรวมที่แสดงอัตลักษณ์การใช้ภาษาเชื่อมโยงความในวรรณกรรมเรื่อง “เด็กบ้านดอย” ของมาลา คำจันทร์ พบการเชื่อมโยงความโดยการใช้คำเชื่อมอธิบาย และการอ้างถึงเชิงเปรียบเทียบเป็นจำนวนมาก ทั้งนี้เพื่อให้ผู้อ่านสามารถเข้าใจความหมายของคำ หรือเหตุการณ์ที่ปรากฏในงานวรรณกรรมเรื่อง

“เด็กบ้านดอย” ที่ใช้ภาษาถิ่นเหนือจำนวนมากในการดำเนินเรื่อง และเกิดจินตภาพตามที่มาลา คำจันทร์ ต้องการถ่ายทอดได้ดียิ่งขึ้น สอดคล้องกับสุนีย์ สีลาพรพิณิช (2547) ที่ได้ศึกษาลักษณะการเชื่อมโยงความที่ปรากฏในสามก๊กฉบับเจ้าพระยาคลัง (หน) ผลการศึกษาพบว่า ผลที่ได้จากการเชื่อมโยงความมีผลต่อสำนวนภาษา และผลต่อความเข้าใจวรรณกรรม ซึ่งผลการศึกษาเป็นไปในทิศทางเดียวกับการศึกษาวรรณกรรม “เด็กบ้านดอย”

เอกสารอ้างอิง

- ชื่นจิตต์ อธิวรกุล. (2553). การเชื่อมโยงความและความเกี่ยวข้องของเรื่องที่สนทนาในการสนทนา แบบเป็นกันเองระหว่างเพศชายและเพศหญิง [วิทยานิพนธ์ปริญามหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ฐะปะนีย์ นาครทรรพ. (2544). ปัจจัยที่มีผลต่อพัฒนาการของวรรณคดีไทย. ใน มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, เอกสารการสอนชุดวิชาพัฒนาการวรรณคดีไทย เล่ม 2 หน่วยที่ 14. (น. 875-951). สำนักพิมพ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ัญญา สังข์พันธานนท์. (2539). วรรณกรรมวิจารณ์. สำนักพิมพ์นาคร.
- ปาณิสรา เบี้ยมุกดา. (2550). การเชื่อมโยงความในพระราชนิพนธ์เสด็จประพาสต่างประเทศของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว [วิทยานิพนธ์ปริญามหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- พรพรหม บุญถนอม. (2551). วิธีการนำเสนอภาพสังคมวัฒนธรรมท้องถิ่นภาคเหนือของไทย ในนวนิยายของมาลา คำจันทร์ [วิทยานิพนธ์ปริญามหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ภัทรวดี อุทธา. (2555). การเชื่อมโยงความในวรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน เรื่องขูลูนางอั้ว [วิทยานิพนธ์ปริญามหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

- มาลา คำจันทร์. (2557). **เด็กบ้านดอย**. (พิมพ์ครั้งที่ 6). สำนักพิมพ์เคล็ดไทย.
- วรวรรณ ศรียาภัย. (2563). หน่วยที่ 6 เรื่องที่ 6.2.2 การเชื่อมโยงความ. ใน พรพิมล นุ่นปาน (บรรณาธิการผู้ช่วย), **เอกสารการสอนชุดวิชาลักษณะภาษาไทย หน่วยที่ 1-7**. (น. 55-77). สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- สมทรง บุรุษพัฒน์. (2537). **วจนะวิเคราะห์: การวิเคราะห์ภาษาระดับข้อความ**. สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบทมหาวิทยาลัยมหิดล.
- สันติวัฒน์ จันทร์โต. (2550). **การใช้วัฒนธรรมท้องถิ่นภาคเหนือในการสร้างสรรค์นวนิยายของ มาลา คำจันทร์** [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต]. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุนีย์ สีสภาพินิจ. (2547). **ลักษณะการเชื่อมโยงความที่ปรากฏในสามก๊กฉบับเจ้าพระยาคลัง (หน)** [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. (2552). บทที่ 5 สัมพันธสาร. ใน วิจิตร ภาณุพงศ์ และคณะ (บ.ก.), **บรรทัดฐานภาษาไทย เล่ม 3: ชนิดของคำ วลี ประโยคและสัมพันธสาร** (น. 117-144). สถาบันภาษาไทย สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ.